

A rendőrség kiakarja toloncoltatni a Kenderfonógyár nem szegedi illetőségű sztrájkoló munkásait

Dr. Buócz Béla rendőrfőtanácsos és Lajer Dezső nyilatkozata

(A Délmagyarország munkatársától.) Pénteken délelőtt dr. Buócz Béla rendőrfőtanácsos magához kérte Wimmer Fülöp vezérigazgatót és Lajer Dezső párttitkárt, hogy a kendergyári sztrájk jelenlegi helyzetéről informálódjon. A kapitányság vezetője több mint egy órán át tárgyalt a gyárigazgatóval és a munkások vezetőjével, majd fogadta a Délmagyarország munkatársát, akinek a sztrájk-kal kapcsolatos újabb rendőri intézkedésekről a következőket mondotta:

— Wimmer Fülöp és Lajer Dezső kéresemre feltárták előttem a jelenlegi helyzetet. En mindkét fél álláspontját meghallgattam és kijelentettem előttük, hogy a sztrájk-kal kapcsolatban a munka szabadságát minden körülmények között biztosítom. Aki dolgozni akar, nyugodtan dolgozhat és nem kell félnie a sztrájkolók esetleges terrorjától. A multkorai sajnálatos két esethez hasonló, amikor is a sztrájkoló munkások két dolgozni akaró munkást tetteleg is bántalmaztak, nem fogok eltérni és minden erőmmel megakadályozom, hogy a sztrájk hullámai az ucca békéjét veszélyeztessék.

— Ezért elhatároztam, hogy a nem szegedi illetőségű sztrájkoló és dolgozni nem akaró munkásokat eltávolítom a városból. Már intézkedtem is. Beszereztük a sztrájkoló munkások személyi adatait és ezek után megállapítjuk, hogy a munkások közül hány nem szegedi illetőségű. A nem szegedi illetőségű munkások tolonceljárás alá kerülnek.

Dr. Buócz Béla rendőrfőtanácsos nyilatkozatával kapcsolatban kérdést intéztünk Lajer Dezső párttitkárhoz, aki kérdésünkre a következőket válaszolta:

— Szinte példátlanul áll a rendőrfőtanácsos ur intézkedése, mert az egyet jelent a jogos követelésük miatt sztrájkba kényszerített nem szegedi illetőségű munkásoknak a közveszélyes munkakerülőkkel egyforma elbánás alá vonásával. A sztrájkoló munkások dolgoztak és dolgozni akarnak, tekintet nélkül arra, hogy munkát a Szegedi Kenderfonógyárban vagy másutt kapnak-e. Más munkahelyen való elhelyezkedésükben azonban megakadályozná őket a Munkaadók Szövetségének szokásos in-

tézkedése, mert a sztrájkoló munkásokat fekete listára helyezik, ami abból áll, hogy őket más munkáltatóknak nem szabad alkalmazni. Egyébként a sztrájk egész ideje alatt egyetlen esetben sem fordult elő, hogy a sztrájkoló munkások a köz-, vagy magánvagyon ellen a legkisebb vétséget is elkövetették volna. Azt az incidenst pedig, amely a sztrájkolók és két sztrájkktörő munkás között megtörtént, nem szabad a sztrájkoló munkások rovására írni, annál kevésbé, mert a keddi napon tartott gyűlésen a vezetőség nyomatékosan felhívta a sztrájkoló munkásokat, hogy tartózkodjanak hasonló cselekmények elkövetésétől és azóta ilyen nem is történt. Hogy a sztrájkktörő munkások állandóan arról panaszkodnak, hogy őket a sztrájkoló munkásság akár szóval is fenyegeti, érthető, de igaznak nem fogadható el. Tudják ők, hogy sztrájkktörő munkájukkal súlyosan vétnek a munkásérdek ellen, lelkiismeretük tehát nem nyugodt és abból fakadnak alaptalan panaszai.

— A vezetőség ezentul is minden erejével azon lesz, hogy a sztrájk-knak további folyása is abban a mederben maradjon, ami a helyzet megjavításához vezet és tartózkodjanak a munkások minden olyan cselekménytől, amely a közönség eddig tapasztalt rokonszenyét veszélyeztetné, vagy kockáztatná. A sztrájkoló munkások pedig el vannak tökévelve, hogy harcukat folytatják mindaddig, amíg azt az eredményt el nem érik, amelynek megtagadása miatt sztrájkba kényszerültek.

TOLDI

a legjobb magyar gyártmányu

valódi gépselyem

gyártják Mez, Vater és Fiai, Nagyatád

gyári raktár

Pollák Testvéreknel
Csekonic s. és Széchenyi tér.

Tolstoj Leó

Karenina Anná-ja

Greta Garbó-val

a jövő hét eseménye
a Belvárosi Moziban

Adófelszólamlási tárgyalások

az I. számú

adófelszólamlási bizottság, amely a pénzügyigazgatóság II. emelet, 58. számú helyiségében tárgyal, az 1928. évi kereseti, jövedelmi és vagyonadók kivétele ellen beadott felebbezések közül

november 5-én

a következőket tárgyalja:

Horváth Julia varrónő, Csongrádi-sugarút 7b. Csányi Mária varrónő, Bécsi-körút 33. Csillag Mária női szabó, Feketesas-ucca 19. Mészáros Dezsőné varrónő, Petőfi Sándor-sugarút 40. Mészáros Dezsőné, Petőfi Sándor-sugarút 40. (1926. évi.) Brandenburg Emma női szabó, Iskola-ucca 29. Molnár Aranka varrónő, Árbóc-ucca 3. Rosenfeld Margit női szabó, Arany János-ucca 11. Kassovitz Aranka női szabó, Felsőtiszapart 22. Özv. Lakatos Istvánné női szabó, Petőfi Sándor-sugarút 40. Török Lajosné női szabó, Mérei-ucca 18. Özv. Matyók Károlyné, Mérei-ucca 18. Szedresi György női szabó, Szentmihály-ucca 4. Özv. Opre Kálmánné női szabó, Báró Jósika-ucca 35. Tóth László női szabó, Felsőtiszapart 22. Alth Gizella női szabó, Széchenyi-tér 7. Wigner Mihályné női szabó, Vitéz-ucca 16. Turcsányi Béla női szabó, Tisza Lajos-körút 74. Friedmann Teréz női szabó, Kálvária-ucca 19. Garai Emil cukorkakereskedő, Kelemen-ucca 7. Wigner Géza női szabó, Kárász-ucca 6a. Kertész József női szabó, Attila-ucca 3. Geizler Márton és társa szappanos, Szentháromság-ucca 11. Özv. Kálmán Zsigmondné szállító, Tisza Lajos-körút 34.

November 6-án:

Kis Bosznai Imre szíjgyártó, Kálvária-ucca 24. Menyhei Mihály szíjgyártó, Kossuth Lajos-sugarút 20. Komocsin Béla szíjgyártó, Iskola-ucca 23. Szabó Antal cimfestő, Tündér-ucca 29. (1925. évi.) Nagy Pál cimfestő, Kárász-ucca 15. Méhes és Privinszki szücs, Széchenyi-tér 6. Jedlicska Ferenc talicskakészítő, Báró Jósika-ucca 11. Vass Andrásné téglagyáros, Rókusi feketeföldek 38. Tóth András villanyszerelő, Bocskai-ucca 3. (1926. évi.) Kroó Jánosné bazáros, Petőfi Sándor-sugarút

emberek adták a keze alá a gyereküket, akik meszeztették vagy drágálották az igazi iskolát. A Kesse kalapos iskolájában nem kellett se könyv, se írka. A kalapos az ajtaja felső felére fölírta krétával az ábécét s a gyerek addig rajzolgatta őket az alsó felére, míg egészen írástudóvá nem vált bele. Meg lehetett tanulni minden betűt, csak az ípszi-lont nem. Arról azt tartotta a kalapos, hogy az nem magyar betű és azt nem is tanította. Aki az ő iskolájában nevelkedett tudósá, azt arról lehetett megismerni, hogy mindent i-vel írt, amit más rendes ember ípszi-lonnal. Az ő diákjai nem azt kérdezték egymástól, hogy vagy, hanem azt: hogi vagi?

En azonban nem találtam szép játéknak sem az egyik iskolát, sem a másikat. Mire való az iskola? A sárgarigók se járnak iskolába, a gyíkok se járnak, mégis egészen jól megélik. Az édes apám se járt iskolába, mégis olyan madarat tud cífrázni a subára, hogy majd megszólal. Aztán meg Messzi Gyurka mesélt nekem mindenféle híres királyfiakról, de azt egyikről sem mondta, hogy iskolába járt volna. Azok mind jeles vitézek voltak, úgy vagdosták le a sárkányok fejét, mint én a vadmakokét, de azt sose hallottam, hogy olvas-lak volna, vagy írtak volna. Hiszen olvasni olvas az ember, mikor megolvassa, hogy hányat szól a kakuk, vagy, hogy hány tojás van a vércse fészek-ben, de azért ugyan nem érdemes iskolába járni. Irni is ír az ember a szücskrétával a láda te-lejére, vagy sárga földdel a ház falára minden-féle szép lovakat, huszárokat, akasztott embereket, de annak mindnyájának van értelme. Hanem min-denféle kricsz-krakszokat firkálni, amik semmi-bez se hasonlítanak a világon, ugyan mire való ilyen bolondságokat csinálni?

Szeretném, ha ember lenné belőled gyerekem,

rezzentett ki apám abból a nagy hallgatagságból, amibe beleestem, míg ezeket elgondoltam.

— Az is leszek édes apám, — feleltem rá hirtelen, de aztán jobbnak láttam lenyelni a többi, amit mondani akartam. Hogy ember lesz én belőlem, nem is kicsi. Cimeres nagy ur, ország bírója! Csak én egyszer nyomára jöjnek azoknak a kincseknek, amiknek a bűbájos Kűsmödi a tudója.

Persze a Kűsmödi kincsei meg nem menthettek volna engem a Kesse kalapos iskolaműhelyétől, ha drága jó édes anyám meg nem ment. De ő az ölébe huzott és megcirókálta a bozontomat.

— De ilyen téiben nem adom ám ki szegény-kémet a házból. Gyenge virágszálam, de hogy eres-tem ki ebbe a vad időbe! Tél fagyában, hófu-vásban botorkálni, hogy engedhetném! Hóban el-bukna, jégem elcsuszhatna, rossz gyerekek meg-kergethetnék, kutyák megszaggathatják. Kesse ka-lapos tudományát nyáron is megtalálhatja. Aztán meg annyit én is tudok, mint az a vén szeleburdi. Ne félj, kincsecském, úgy megtanítalak én téged írni, olvasni, hogy püspökkorodban se felejtéd el!

— No azt megnézzük — nevette el magát édes apám. En magam is azt gondoltam, hogy no azt szeretném látni, mikor énbőlőlem szülém tudós embert csinál.

Hát pedig azt csinált. Olyan fortélyt eszelt ki, amilyen csak anyaszivektől telik.

Akárhogy fűtöttük a bubost, a malomszoba ab-laka egész télen át ki nem engedett. S az a be-fagyott ablak volt az én szobatáblám, édes anyám gyűrűs ujjá rajta a palavessző. Lesz-e valaha a világon gyémántból faragott íróvessző, amely drá-gabb lehetne a munkában megbarnult, jeges vizek-ben megvörösödött, éles szelektől reszelőre fújt vézna ujjnál, mely sütés, főzés, mosás, mosoga-

tás után fáradhatatlanul kopogott a jégvirágos üvegen? És lesz-e valaha a világon szépirósmester, aki utánozni tudná azokat az ide-oda csuszkaló, hol hanyattvágódó, hol orrabukó furcsa ákom-bákomokat, melyek korcsolyázó tündérek szeszé-lyes lábanyomához hasonlítanak!

Sokat sirtunk, sokat kacagtunk azon a télen. Voltak gonosz, makacs betűk, amelyek nem akartak szót fogadni tanítómesterünknek se és voltak kedves, derék, barátságos betűk, amiket az én ügyetlen ujjam is egyszerre elő tudott hívni. A »g« betűnek soha se fogom megbocsátani azokat a könnyeket, melyek a világ legdrágább szeméből ontotta miatta. S az »o« betűre mindig úgy fogok gondolni, mint áldásra nyitott szájra. Ezt ked-veltem legjobban, mert ez volt a legkönnyebb. Le tudtam írni a számmal is: csak rá kellett le-helnem egész közelről az ablakra. Egyszer ugyan odafagyott az orrom hegye, de édes apám meg-vigasztalt azzal, hogy marad abból elég, ha a fele-lefagy is.

A világból pedig csak annyit láttam ezen a télen, amennyit a jégbe karcolt betűkön keresztül lát-ni lehetett. Fagyott madarakat a hóban. A Báró cigány rőzsessedő gyerekeit. Néha egy-egy ijedt nyulat. Egyszer messziről az öreg Kűsmödit is láttam egy nagy H betűnek a létrájában.

Azon az estén ezt a szót kapartam bele-a-jég-virágok mezejébe:

KINCS.

Édes apám odaállt mögém a meszessel, hogy jobban lássa, mit dolgozom. A betűk árnyéka óriás-sá nyulva vetődött ki a hóra s úgy reszketett a mécs lobogásában, mint valami varázslás.

— Te, az S-et megfordítva írtad — kacagott édes apám — nézd, így kell azt írni.